

Lục Tỉnh Tân Văn

開新省六

Director Politique—L. MARTY
 Phó Giám đốc—**NGUYỄN-V. CỎA**
ADMINISTRATION
 ST RÉDACTION:
 Saigon, Rue Cathala, 158-155 (1er Etage)

GIÁ BÀN:
 Năm kỳ, Trung kỳ và Cao-mao
 Một năm 63 00
 Sáu tháng 3 50
 Ba tháng 2 00
 Mua báo thì kể từ ngày
 tháng 1 và ngày 15 mỗi tháng
 mà phải trả tiền trước.

GIÁ BÀN:
 S. C. T., L. A. O., H. A. I., P. R. A. P.
 VÀ TRƯỚC ĐIA
 M. A. I. N. O. M. 7 50
 Sáu tháng 4 00
 Ba tháng 2 25
 Gửi báo không lấy tiền
 qua đường bưu chính
 trong các bưu cục.
 M. A. I. N. O. M. 7 50
 Sáu tháng 4 00
 Ba tháng 2 25
 Gửi báo không lấy tiền
 qua đường bưu chính
 trong các bưu cục.

POUR LES ABONNÉS, adressez
 à SAIGON: Aux bureaux du journal.
 à HANOI: Aux bureaux de Trung
 Bắc-Tân-Văn.
 On traite à forfait pour les
 contrats de longue durée. Les
 prix sont payables d'avance

MỤC-LỤC

1. — Thương-trường.
2. — Sao-băng
3. — Vai việc hai vì thối đi-đoan.
4. — Xin hãy làm ơn cho trời.
5. — Rộng lòng làm phúc.
6. — Khách-trú gian trá.
7. — Trường học làm bánh.
8. — Thằng báo.
9. — Ai tin.
10. — Văn-nguyên.
11. — Tán đồ điên đần.
12. — Trường thương-mãi.
13. — Hương truyền
14. — Tin Đổng-dương.

CHÁNH LUẬN

THƯƠNG TRƯỜNG

(Tiếp theo)

Câu-thả mà không việc gì được phân-minh châu-đảo, chẳng phải là lời khinh luận đặng mà chương nơn chi khi, thả ngả oai phong, thử xem biếm nhà buôn to mà chủ không biết đồ hàng tiêu thụ thế nào, vốn lời nhiều ít làm sao; tiền kiển-phi ngoài hàng với tiền chi-tiêu trong nhà đồ lộn, không biết đặng nào mà tinh.

Người nước ta, từ xưa đến nay, buôn bán không lợi và không được người tin, không phải là tại không có kiến-ước-ban mà cũng chẳng phải tại không có tánh kiên-nhẫn; không lợi và không được người tin chỉ tại cái tánh câu-thả, dối đã mà thôi. Mà phạm lỗi trong nghề buôn-bán, còn buôn mà có tánh câu-thả tức nhiên dối người; dối người rồi ai còn dám tin nữa được; lại trong điện nghệ ấy, người đã không tin mình thì còn danh-dự gì nữa. Bởi cơ, người đầu quyết đoán cho ta chưa có cái lòng danh-dự trong việc buôn bán, thì không phải là trách oan đấng. Coi thử thể thời, người Tây cũng là đóm thấy cái tật của mình rõ lắm. Những tật ấy, người mình có đó thật, mình phải lấy lòng thành-thiệt mà công nhận lấy, chứ có đăm lòng hơn trách người. Hề mình mà xét biết cái tật-bệnh của mình rồi, sau mới toan trị được. Cái bệnh-căn ở trên kia đã giải là ở trong tâm lý mà ra; vậy thì cách liệu-trị cũng phải tìm trong tâm lý. Tuy vậy mà bệnh vô hình không dễ gì gặp chữa cho được; phải nhờ cái không-khí trong xã-hội một ngày một trong sạch đăm-thăm thêm cho, nhờ sức đạo-ạo của giáo-dục một ngày một phổ thông hun-đúc thêm cho, nhờ cái trình-độ quốc dân một ngày một phát thêm lên cao, nhờ sự văn-minh

hiến-hóa một ngày một mở thêm ra nữa, từ nhiên những tánh cũ tánh xấu đó, lần lần ta trừ bỏ được, tức-cách mới nó gây dựng nên, sau rồi người nước mình cũng đặng khai thông như người nước khác, bọn nhà buôn của mình sẽ tránh khỏi tiếng chê rằng hủ-lậu. Biết vậy mà cái cách liệu-trị nói đây là cách rất xa-xuôi, phải chờ lâu năm mới hiệu quả. Nay có một cách giản-tiếp, trường cũng có thể giúp cho thương giới cải-lương, vậy tôi xin mình giải. Cách giản-tiếp của tôi bày ra đây chẳng chỉ khác hơn là chờ đặng cho những người có chí nên gia sức nghiên cứu về việc buôn bán hiện thời.

- 1° — Muốn mở hãng buôn, lập hội buôn cách sắp đặt là chực phải thế nào cho chắc chắn và tiện lợi?
- 2° — Ông nào đã từng buôn bán mà nên phát đạt, xin cho biết vài yếu thuật của ông làm sao mà được như thế?
- 3° — Ông nào đã từng buôn bán mà phải lỗ, xin cho biết nơi những duyên cớ nào mà ra đến đó?
- 4° — Nghề buôn bán lúa gạo, bây giờ người mình có tranh lại được người khác không? Phải làm thế nào?
- 5° — Nước ta ngoại trừ lúa gạo, còn những thổ sản lâm-sơn gì buôn có lợi chăng?
- 6° — Hàng hóa nhập cảng, những món hàng nào mình buôn được?
- 7° — Các công-nghệ trong nước, nghề nào có thể mở mang ra được?

Ngài nào tưởng mấy vấn-đề này, xin giải phân minh, giúp ích cho người xứ-số.

GIAU 1 năm-Penb.

SAO-BĂNG

Từ đầu tháng tám đến tháng giêng tây là mùa sao-băng, nên ta thường thấy các báo-chương thuật lợi chỗ này có sao-sa, chỗ kia có sao-băng. Vậy câu chuyện sao-băng chẳng là một câu chuyện hiệp-thời làm sao? Đem đem tịch-mịch êm-đềm, những lúc mây trong trăng tỏ, tâm-não còn người ta đương hưởng cái tuyệt-thú thanh-cao, óc còn người ta được một lúc việc đời giải-phóng, theo ngọn gió mát lên mây tầng mây, có lúc tưởng đã đến được cái thế-giới Cực-lạc, nhân-vật không cùng... bỗng chốc một vị sao chẹt ngôi, vùn vụt biến đầu mất, một giải lửa sáng, một tiếng kêu to còn lại ở quanh không, khiến cho ta giật mình tỉnh lại, đau lòng mà vẫn ngậm ngùi tiếc cái khắc mông hoàng-lương....

Cho hay cái mặt trời chói lọi, cái vành-nguyệt thướt tha, những ngôi sao lấp-loáng như muôn như trẻ hôn ngọc cảm ở Tiên-cung, ta vẫn định-nhìn là thần, là tiên, thiên-niên bất-dịch, hóa cũng một số-bộ vị loài người, loài vật ở trong vũ-trụ, cũng theo khuôn-phép thiên-điền cũng mà biến-đổi xây-vấn....

Ông trời kia là cái gốc ánh-sáng chiếu khắp bàn-dân thiên-hạ, gốc sự sinh-trưởng hoạt-động của muôn vật, kẻ phụng, người thờ; chi Hằng kia, là người trị-kỷ thanh-lịch của vũ-thi-sĩ, của người tạo-khách, kẻ yêu người mến; các vị sao vàng-vặc kia tay cầm tinh-mạnh người ta, kẻ cầu, người khấn, hóa cũng chỉ là những khối lửa, trái đất vô-tinh sao? Trời sáng lâu rồi phải tối; trăng tỏ có khi mờ; ngôi sao, trái đất cũng phải hiệp-lan, tan-hiệp theo pháp-thiên-niên vạn-hóa tự-nhiên vậy.

Ấy nhà chiêm-tinh, mắt soi kiến, tay cầm bút tả ra những sự thật kỳ lạ như thế.

La chi mà người ta nói rằng: không có một ngày, một giờ, một phút, một giây nào là không có đá trên trời rơi xuống trái đất, ở, hiển cho mỗi ngày qua địa-cầu ta một thêm to, thêm nặng hơn lên.

Những hòn đá ấy chính do ở những sao-băng thành vật đại và sáng, hay nhỏ kều to, rồi tan ra nhiều mảnh như một cái pháo thăng-thiên vậy.

Ta thường tin rằng mỗi vị sao cầm tinh-mạnh một người, một vị sao-băng tất một người phải từ-trần; kẻ hiền-nhân thấy vậy trộm tưởng đến người có-hửu cách-biệt xa-xôi; người thực-nữ thấy vậy thăm tức kẻ phân đẹp duyên vợ. Nhà thi-sĩ tưởng cho sao-băng là những cánh hoa-tàn ở vườn Ngọc-Bệ theo gió mà bay đi; người cực-mịch cho là những viên-đá mà cợ Thiên-lôi ác-nghiệp vẫn xuống đầu chúng ta,

Hơn một trăm năm về trước, người ta vẫn không tin rằng đá ở trên trời có thể rơi xuống hạ-giới được. Đến mãi đầu thế-kỷ thứ 18 người ta cũng chưa rõ sự thật ra làm sao cả. Trong sách *Bác-vật-học* của nhà hiền-triết La-mã PLINE có nói rằng: « Ta có khi trông thấy sao-chạy ở trên mây, sự đó chẳng phải là một sự tinh-cô đâu, hề khi nào sắp có gió to thời sự ấy mới xảy ra. » Người dịch sách ra tiếng Pháp lại vội thêm rằng: « Ngày nay chẳng ai tin rằng có sao-băng thật. Những sao-băng chẳng qua là những đám hơi làn-dương bùng lên như ma trời vậy. Nếu lấy đó làm bằng-niên-đá rớt thì là một sự lầm. »

Kể từ năm 1803 trở đi, người ta không còn có thể nghi-hoặc được nữa. Ngày 26 tháng tư năm ấy, gần tỉnh Laigle tại hạt Orne bên Pháp sao-băng nhiều lắm, ròi đá trên trời sa xuống không biết bao nhiêu mà kể. Người ta nhắc được hơn ba ngàn viên, viên thì là đá, viên thì là toàn sắt-nguyên. Các sở bác-vật-quan thu-thập lấy để cho các nhà bác-vật nghiên-cứu.

Sứ Tàu có chép rằng: năm 116, một hòn đá rớt gây một cái xe-bò và để bẹp mười người. Sứ Pháp chép rằng: một ngôi sao-băng làm cháy mấy cái nhà, ngày mồng bảy tháng ba năm 1618, tòa-àn thành Paris bị phát-hỏa. Năm 1647 và năm 1654 một viên đá bại hai người đi hề và một người nữa ở tỉnh Milan, nước Ý-địa-lợi.

(Sau tiếp).

Vai việc hai vì thối ĐI-ĐOAN

Làng Tân-quy vậy tỉnh Chơn có hai vợ chồng A.T., trong nhà đủ ăn đủ xài, lấy không dư dả, cho chàng thiếu tuổi là Ngai, một người không muốn vợ mình có người khác, nhờ hộ hai vợ chồng, từ rày về sau làm ăn khá, bù nhập lại người vợ cho biết việc qua khứ

XA-BÔNG MAT-XAY
 (Hàng Đẳng Giương)

Con ngựa một sừng

HAO-VINH Công-ty
 (Hàng ANNAM)
 106 Quố Lộ Lefevre, Saigon
 AGENT EXCLUSIF

Như hiện nay tại rue de Laporte có một tiệm hút tót và một tiệm cơm; tại rue Armand Rousseau có một tiệm café, một tiệm a-phien và một tiệm núp thì đều của người Annam ta đứng lập, mà còn nhiều ông khi có việc cần dùng chẳng hề đến tiệm Annam, nếu mà mình chẳng lòng năm dầy đoàn thể thì mấy tiệm Annam đó chịu đời sao thâu: Chúng ta mà lạc bước nơi đất người cũng bị như chim nọ lạc rừng, đáng lẽ tình đồng chủng nghĩa đồng bào chúng ta phải bước rảo sao cho khẩn khi, chứ bình chất Annam mà lòng mến Tàu-Mang thì bỏ cho phận râu mày làm ế?

Nhưng qui ông nói rằng mấy tiệm ấy chẳng đủ mà gọi rằng tranh thượng thì tệ xin chi: nếu mấy tiệm ấy bán chẳng đủ đó tạp hóa cho chúng ta xây dựng thượng ngày thì kia TRƯỜNG-XUÂN có kêu một số hơn 30.000\$) đang lập một hội thương mại tại Nam-Vian, mỗi hơn 10\$00, trừ đó các thứ hàng hóa hầu có giúp cho người Nam tiện bề mua bán, khỏi đến tiệm China, đã có tiền giao nộp thêm giàu mà nọ lại còn bặt dài ta nữa.

Bố các đấng hào gia, các trang trí thức ời: Xin đừng dè dặt Chọc nọ thì chúng ta là phương ầu trị, cuộc cử chỉ của chúng ta ngày nay bất quá là một cuộc trò cười thì chúng ta phải làm làm sao mà rứa cho sạch cái nhục này? Tiền bạc cái trong tay mà chi? Cuộc này là cuộc ích lợi chung cho xã-hội, thì các nhà tư bản cũng nên hùn mồi mà vài chục hùn đặng giúp cho hội này mau thành tựu.

Tóm lại tệ xin nói vài lời: nếu đặng bang ta ở Nam-kỳ mà bước không vững bước thì cái nhục này ai là Annam cũng đều mang cả. Bởi vậy tệ coi xin hết thấy đống bào trú ngụ tại Nam-Vian, giàu thì hùn nhiều, nghèo thì hùn ít, đặng rảo xe cho mau xong sự đại đoàn thể, vậy mới khôn hổ cho đồng giòng Lạc-Long, vậy mới phải phận tu mi đứng trên vòng tròn thế:

Nguyễn-Phước-Sâm.
Phanom-Penh

Hãy ủng hộ thư cựu AMER HONORE
Là một thứ giấy khảm trong thượng hạng.
Của một mình hãng Denis frères có từ mà thôi.

Trương Thương - mại

Trương đại buôn bán và bút toán quốc-ngữ hầu mờ.
Liệt qui thương nhor Annam cùng người Annam giúp việc buôn, không biết tiếng và chữ Langsa, muốn rành nghề buôn và bút toán nên sớm xin ghi tên vào sổ mà học.

Gởi đơn nơi ông Nguyễn-văn-Cổa chủ hội thương-mại kỹ-nghệ 157 rue Catinat Saigon.

Rượu chắc bảo hạng của Auguste Mattel làm tại bên xứ Corse, đã ngon vô song mà lại ngọt vô cùng.

Ái mua thì phải hỏi cho đặng tên Auguste Mattel.

Rượu này nội Đông-dương chỉ có một mình hãng Denis frères trừ mà thôi.

HƯƠNG TRUYỀN
(Echos).

Thổ-địa đánh qui và chữa bệnh.

Mới cách vài hôm nay, ở làng An-quán (bãi-dầu) nhà kia có hai người con trai, một người đã có vợ con, một người còn nhỏ đang đi học, mới vài năm nay hai anh em đều mắc bệnh ghê và mọt, quăn năm ngày thuốc cùng phương chẳng thấy lành, lần, hồi một người em hóa ra bần thủng. Ngày ngày càng nặng, trong nhà tình lo bề khám liệm chờ ngày chết nữa thôi. Vừa khi đang nguy kịch, bỗng nhiên anh em đang rên rĩ mà nhảy tung lên rồi, hăm hét vang lừng tự xưng rằng một vị Quỷ-tinh ở trong vườn lén bắt người thì là người em đang phát thủng nằm đó, vừa là hét nhảy vọt tung bưng toan chạy vào buồng bệnh nhân. Còn người đau thì ngồi dậy mà van lạy xin khẩn mạng; cha mẹ cả con thấy thế đều hương chong đèn rạng lay lục kều cầu hết lòng thành kính. mà Quỷ-tinh nhất định không nghe, dùng chày gõ bẻ đầu người xin, bồng nghe chày sấm một tiếng thét từ ngoài cửa chạy vào, ai nấy sững sốt chằm nhin, thì ra một người hàng xóm ở gần trước cửa ngõ; đôi trong trốn dộc mặt mày vung vọt chạy vào nhà ấy, đèn trước ban thờ Thổ-địa (bàn ấy thờ ông Thổ-địa bằng đất to lăm vai có mang một cái cò "ngũ phương" rút cây cò cắm giữa nhà một hồi, rồi chạy ra ngoài vườn quanh lộn trước sau sung khắp, mỗi khi đến một góc vườn lại cắm cây cò xuống đất rồi làm phép phủ ấn chú. Khi Thổ-địa ra vườn thì qui chạy vào bàn Thổ-địa xách cái tượng xuống rồi lấy lửa đốt, đốt không cháy thì đem quăng xuống giếng, vừa Thổ-địa chạy vào gặp qui bên giếng, liền chụp đầu, quỳ rồi đánh, nào dám đá, lộp thúi hết sức kịch-liệt một hồi thì Thổ-địa vật quì ngã lăn xuống đất rồi để lấy mà kêu người nhà ra phụ lực lấy dây trời qui vào gốc cây cau, rồi bèn lấy một nắm nhang cắm xây quanh ba vòng tròn, xong rồi Thổ-địa ra đứng trước bát ản và lấy hương thơm phủ thì qui hàng phục kêu khấn mang. Khi qui đã chịu thua thì Thổ-địa bắt qui phải phóng xuất linh-hồn, bèn nhàn, rồi lại bắt phải ra ngoài vườn ấy. Hùn thiên đã sa cơ cho nạn mỗi nơi mỗi thuận, mỗi một tụy. Liên đó Thổ-địa lại bắt người nhà ra sau vườn chặt lát một cây nhọn như to sum sê im mát, qui thấy cái cây gần ngã bên khóc hú hú, thế mà chưa chịu tha qui, còn bắt Thổ-địa bệnh nhân cùng Thổ-địa làm phép phủ cho người bệnh uống xong rồi thì đều thẳng cả hai.

Từ Thổ-địa trị bệnh xong thì về sau nghe nói hai anh em người đau ấy đều bớt dần và thuốc thang cũng đã kiến hiệu: nay đã lành mạnh và đã làm lễ tạ. Lễ tạ có làm hình nhân thế nhón hôm trước bị đốn ngã. Cây ấy tức là nhà của qui ở, hôm-tạ lễ có sai đồng hai vị qui thần ấy lên người xem như hồi.

Xét kỹ mà xem, thì biết rằng sự dị-đoan ấy rất vô lý, chỉ vì nhà ấy

có thói hay thờ phượng tin ưa qui thần lăm, cho nên làm loạn tri khôn người trong nhà, thắm lấy đèn người hàng xóm.

Và chẳng nơi Bãi-dầu là một nơi trứ về vật của một kinh thành (Huế) mà nhà ấy ở gần nơi ấy, hừng lấy về khí quanh năm, cho nên tiếp tục mà đau mãi. Nay nhân có mưa lụt thì bao nhiêu ô-ủ đều trôi sạch mà đường khi thanh khiết thì lành, lại vì một sự in tri là điều dị-đoan đã xuất hiện thì cái cảm đặc đã định cũng đủ lành, chớ nào phải qui thần gì ở đâu. Ở thời buổi này mà ngu dại ấy thấy mà buồn cười.

Chuyện độ ngang ở Đập-dá

Đập-dá là một cái đập xây bằng đá để ngăn trở nước mậu theo sông Hương tràn vào sông Phan-giang, làm hư ruộng các miền hạ-hạ; lại là thể một cái cầu bắc ngang sông ấy để thông hành lộ về cửa Thuận-an, cho nên mỗi khi có lụt to hay là nhỏ mặc dù, thì cái đập ấy tụt hẳn, không làm thế nào mà lộ qua được; đôi khi có người phải chết vì lội qua là bởi bạo gan nên bị nước xiết mà thiệt mạng đã xong; lại còn có người biết sợ sự hiểm nghèo, đã lo phòng nguy, tỉ-hiêm, phải thuê đờ đưa ngang, mà cũng bị chết mới oan chớ! Nhưng xét cho kỹ cũng vì sự bất cần của mình nên mới bị; vậy tưởng nên kẻ ra đây để cho ai nấy đều biết mà phòng hồ, kẻo nữa "người đến trôn mới nhảy" thì cái nhảy ấy là cái chết đó vậy!

Nước mông mênh như trời bể, lụt cồn khóa đập, nhà cửa ngập, quán xa trôi, xem mà hàn-lâm, ấy là cái cảnh lụt riêng về những xóm Thọ-lộc, VI-gia. — Những khi ấy, thì nào đàn-ông, đàn-bà, cụ-gia, con-mit, muốn về chẳng tiện, muốn lên không thông, phải đứng ở lại những người cao để đợi cho dòng nước dồn xuống một thuyền cho dầy để chèo ngang qua, vòng quanh ra giữa sông Hương rồi đổ về bến đò-cồn để chờ thuyền khác. Mỗi thuyền chở những hai ba mươi hành-khách, vượt qua giữa đám nước to sóng cả, gió tấp nước sa, như thế là một quang cảnh rất nên tranh đậm tích hèn, thế mà cái thật! Có khi chiếc thuyền vừa ra giữa sông, bỗng nhiên cái chèo lái gãy, hoặc cái quai chèo đứt, rồi chiếc thuyền tụy theo giòng nước mà chảy xuôi, trôi qua đập-dá là nơi nước chảy như học-bổ, phi-tuyền dù có lái gì cũng không cứu được bấy nhiêu mạng! Cái nguy hiểm ấy là tại máy chủ đó có thuyền cho thuê, chỉ biết ham tiền (mỗi người mỗi đặc hoặc 7, 8 xu), mà không biết sửa sang khí cụ cho bền chắc; còn người đi ngang cũng không biết xem sóc các nơi hư hỏng để biểu người chủ sửa lại rồi hãy qua; miễn chớ dòng người thì bước xuống thuyền, chớ không kẻ gì cả. Đã bắt cần như thế, lại còn tranh nhau đi thuyền này rẻ, thuyền kia đắt, (vì các chủ có thuyền ham tiền) tranh nhau mà rước khách) nào quản đến sự dan nguy.

Cách một năm nay ở đập-dá có vài lượt hành-khách bị chết trôi vì cách nguy hiểm ấy. Năm nay đã ba bốn cái lụt rồi, nhưng chưa thấy ai chết, chẳng qua cũng là một cái may phước đó thôi, vì năm nay cũng thấy những chiếc thuyền sắp rã mành, những cái chèo sắp gãy, cái

nọc chèo sắp hư, cũng đưa ngang hai ba mươi hành-khách vậy.

Tưởng rằng sự ấy thâu đến tai quan trên, mới có ngày được hoàn-toàn, mà cũng là một sự rất quan trọng vậy.

Lễ đưa bà Tân vô Đại-nội

Lịnh-ái quan Tổng-đốc Bình-phủ, là có Võ-thị-Nhân, mới mười-sáu tuổi, công, dung, ngôn, hạnh đều vẹn toàn, nay được thừa Ân Cửu-trùng đã chọn đưa vào Đại-nội được ban chức Tứ-giai-Tân. Lễ đưa vào Đền làm rất long-trọng quang-thể, thoạt nên cầu "An-Sùng-Trùng-Thật, Môn-Mi-Tăng-Bi" vậy.

Sớm ngày 17 octobre, ở bộ-lễ đã trần thiết tại bộ-dường thật nghiêm trang, trường đăng kết thể, là liệt bửu ngoạn tôn-dĩ rất nên vẻ phú-quý Iran-kỳ, lại có hai vị nữ-quan ở trong Đại-nội sai ra chức sần. Tuy nơi ấy là nơi công-thiết, nhưng các quan và những người thân-thích được phép đến chúc mừng và thăm đố, cho nên sớm ngày 17, 18 quan khách lui tới mừng rỡ ra vào liên tiếp, nào những mũi hương thơm ngát, về giám sàng choui. Còn cỗ bàn, chén, rượu thì sản sang là liệt, biết bao là sơn-trân, hải-thố, mĩ-tửu, danh-trà.

Một giờ chiều hôm 18 là đầu giờ muì, chính là giờ của bộ-lễ đã Trạch-cát, thì trong Đại-nội đã vắng Ngọc-chi theo các nghi chú ra đờ làm lễ, trên có mang-phụ nhưt-phẩm phu-nhân là sanh từ ngài Hoàng-thái-Phi và bà quận-công rồi đến quan quân-ly, quan thông-chế và hai bà nữ-quan. Khi liệt-vị đã vào trong bộ-dường, thì có quan-lớn tổng-đốc và phu-nhân ra tiếp vào, rồi đổi pháo mừng. Lăm lễ xong thì mới có rượu, trà rồi đổi pháo.

Qua hai giờ chiều đưa vào đền. Những người đi đưa là quan-lớn tổng-đốc quan chương-án đờ-sát là anh ngài, và con ngài là ông Võ-Chuân, thông-phân phủ Khâm-sứ, người thân là ông Ung-Đề, Hành-Tàu, bộ-học — Bà lớn tổng-đốc, bà phó-sứ, bà Tai-Nhân, (hai bà ấy là chi em ngài, một bà vợ quan phó-sứ, một bà Tai-nhân, triều Đông-Khánh) và hai bà nữ-quan. Vào đến Đại-nội đổi pháo thì trứ ra một mình quan tổng-đốc là đàn-ông được phép vào, còn mấy ông kia ngồi tại Viện Tả-túc được sắc bậu từ-trả phủ-lang rồi trở ra.

Bà lớn tổng-đốc cùng các bà kia đem tiền-thứ để lấy châu lương-công, ngai, Hoàng-thái-Hậu, ngài Hoàng-thái-Phi có ban cho đại-đặc, ngọc bệ, kim-đồng có đủ thuy-sắc các sắc thuy hoàng. Lạy xong thì qua điện Cấn-chánh lạy đờ Hoàng-thượng. Tại điện có Võ-thị-Nhân đã vinh-hạnh được cửu-trùng gia-ân-sùng, ban chức là Tứ-giai-Tân, và được lãnh phần kim-bạch của Hoàng-đế để làm theo giai thứ mà ban hạ, và ban an từ thì bà Tân trở về nhà.

Quan tổng-đốc lay tạ ân trước bệ Rồng rồi cùng phu-nhân về thư.

Tôi chỉ dùng có một thứ giấy NIL mà thôi giấy này là thứ giấy văn thuộc điều.

Tốt nhất của một mình hãng Denis Frères đại lý khắp cả Đông-dương.

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây này dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn
hết trong Đông-dương này

LẬP RA TỪ NĂM 1865 HỒI TRƯỚC CỦA ÔNG HOLBÉ và RENOUX

Nay ông L. SOLIRÈNE, nhưt hạng bào-chê sự, kè nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ Lục-châu chư quân-tử
có cần dùng thuốc tây xin hãy gởi thư cho tiệm thuốc này mà mua, thì sẽ được vừa lòng.
Cuốn ĐƯỢC-TÀNH LƯỢC-BIÊN đã xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thư cho ông Solirène, ngài sẽ gởi cho không.

đều vô dụng cả thầy rồi! khôn nạn, công phu cây cày, công phu tát nước bao nhiêu đêm ngày, bây giờ ra ngô thầy đâm lúa như vậy người phu cày nào lại không nghiên rắng tức tội. Mà tức ai? Tại trời đó!

Lúa mùa như vậy thì giá gạo tài gì c hàng mỗi ngày mỗi cao. Nay 60 kilos đã có tám đồng rồi đó! Chẳng biết rồi còn lên đến mấy nữa.

Thợ khảm đen có hiệu

Thật khéo mà lại rẻ hơn các chỗ.

Kính cùng quý ông dùng khăn đen rồi:

Tôi thích rành nghề thợ khảm trên 18 năm rồi, nên làm đủ kiểu các thứ khăn nhiều lớp; ít lớp, lớp dày, lớp mỏng, kiểu nào theo kiểu này rất khéo. Như là thứ lớp mỏng từ 7 tới 9-10 lớp, thứ lớp dày từ 4 tới 8 lớp mà thôi. Song có thứ khăn bích theo kiểu cúp tóc, quý ông muốn kết dính lại, một lần bích lên để xuống như dùng nón vậy rất tiện, thì phải do (contour de tête) mấy tấc phân và mấy lớp dày mỏng xin chỉ rõ trong thư và cho mấy ông ở dạng tôi làm rồi gởi lại tiền số phi tôi chịu.

Khăn dặt có hai giá tùy theo hàng nặng nhẹ:

Hạng nhứt, bông và nhiều Bombay 1 khăn..... 2\$50

Hạng nhì, bông và nhiều Bombay 1 khăn..... 2.00

Còn nhà buôn bán muốn mua sỉ có đủ kiểu xin gởi thư tôi sẽ định giá cho dễ bán.

Cúi xin quý ông hãy mua khăn của tôi làm thật khéo và kỹ càng, chắc lắm, lâu hư mà lại giá rẻ.

Kính cáo
NGUYỄN-VĂN-BỨP
Thợ khảm đen
Fils de M. Hoài, Propriétaire
à Suối đờn (Lái-thiếu)

XÀ-BÔNG TỐT NHẤT CỐI ĐÔNG-DƯƠNG

BẢO-VINH Công-ty (Hàng Anam) 246 Bis. Rue Leffevre Saigon

Trình cùng quý ông quí bà rằng; chúng tôi mới mở một cái hãng Anam, bán xà-bông Mỹ-xây thật như sau này:
1. Hiệu - Đều ngay một sáng - 72 phân dẹt
2. - Chấm Ác-lô - 80
3. - Xà-bông - Con Rồng - 72
4. - Đều người mình ngay xà-bông Mỹ-xây thường.
Tại hãng chúng tôi cũng có bán ở:
Eau de toilette (Dầu thơm) tốt nhất trong cả Đông-Dương và giá rẻ.
Eau pour-lavon.

CÁO BẠCH

Kính cùng quý ông đang hay;

Tôi có bán với bột làm nhè, với quết, với ăn trâu (thứ trắng) than củi được.

Với của tôi bán ra để tự nhiên, chắc không có trộn thêm cát cho nặng cân như với của khách-trú vậy đâu. Với của tôi mà có cát chút đỉnh là vì cát ấy đã dính vào trong đá san-hò mà thôi.

Với của tôi bán cũng đồng giá với khách-trú làm tại Chợ-lớn, Chợ-quán, và mỗi một trăm tạ, trả tiền mặt tới bất cho quý ông 5 phân.

Lò với của tôi ở tại Bến-cát (Gò-vấp). Cần muốn cho khỏi mua gạch ngói của khách-trú thì Anam cũng nên nói lên một cái lộ gạch.

Có một người quen biết với tôi, và có một số ruộng 416 mẫu tọa lạc tại hạt Gia-dinh, cách chợ Hóc-môn 2 ngày thước. Ruộng này ở dựa về Cana de Càu-an-hà và Canal de Tân-phủ-trung, có thể chuyên chở gạch ngói dễ lắm.

Ruộng này thì giá 6.000\$00 khỏi đi Notaire. Như ông nào chịu mua mà làm lộ gạch thì tôi cũng rắng mà xin khăn đùm cho 200 mẫu rừng đặng lấy củi mà bán gạch ngói, miễn là tiền số phi lên xuống v. v. trong việc khăn rừng đặng về ông nào đứng làm lộ chịu; chứ tôi từ phần chối không chịu nài thêm tiền huê lính chi hết. Nghĩa là tôi ra công không đặng giúp đồng hạng cho nên mới cắt lộ gạch Anam kẻo để khách-trú nói sao Anam còn mua gạch ngói của y mới đi vậy.

Như quý ông có muốn hỏi đều chi xin viết thư cho tôi.

Nay kính
LÊ-MINH-NGUYỄN
Rue de Tháp-mười 30 Cholon.

Lời rao cần kíp

Kính cùng quý ông, quí bà r:

Thudần một là một xứ có tiếng thuốc này một trong Lục-châu. Nên tiệm thiếp ở tại xứ trà có mua về chế và ướp làm được 3 thứ trà là trà Nam-việt, để thế cho trà Tân-phủ-trung tiệm thiếp chế ra đây mùi thơm, nước tốt lại ngon nữa. Dùng 2 ba lần rồi nước hãy còn đậm, vì trà lựa thì tinh khiết. Uống vào một lát, miệng thơm và ngọt ngọt.

Bán lẻ từ 3 kilos sấp lên. Trà

- 1. - Trà Nam-việt Huỳnh-thị-Mười có gói 4 lượng giá bán một cắt hai chiếm..... 0\$12
- Nhằm mỗi kilo, tám cắt..... 0 80
- 2. - Trà Còi-lượng, mỗi gói 4 lượng giá một cắt..... 0 10
- Mỗi kilo nhằm bảy cắt..... 0 70
- 3. - Trà Đoàn-thê (trà xường) mỗi gói 4 lượng..... 0 08
- Mỗi kilo, năm cắt ba chiếm..... 0 53
- Trà hũ bán từ 3 kilo sấp lên
- 4. - Trà đợt thượng hạng, năm cắt một kilo..... 0 50
- 5. - Trà ngàn, cũng ngon làm mỗi kilo..... 0 35

Cần như muốn mua trữ bán lẻ, xin gởi thư đến tiệm thiếp thường-nghi. Tiền gởi về phần chủ mua chịu. Như ông bà có lập giao kèo từ 6 tháng sấp lên thì tiền thiếp sẽ để sự bán trả trong tình ông bà ở cho một mình ông bà bán mà thôi.

Dùng thử một lần thì đủ biết trà tiệm thiếp ngon không củi xin quí ông, quí bà lưu ý, các gói trà của tiệm thiếp đều có dấu hiệu « Cái chén trà phe đường Hamelin » và có nhiều gói có giấy phụng thường một năm Nhựt-báo. Thế được giấy ấy xin gởi đến Báo-quản quốc-âm nào đó như Lục-linh Tân-văn, Nam-trung Nhựt-báo, Thời-báo, Công-luận cùng nhiều báo quốc-âm khác. Đề tên họ và chỗ ở cho rõ thì được nhựt-trình liên khi thì tiền. Tiền thiếp có trữ đường thẻ và đường tán, làm tại bồn xu nữa.

Cúi xin quí ông, quí bà giúp tiền thiếp được thành tựu. Rất cảm ơn ngàn ngày.

Nay kính,
Madame HUYNH-THỊ-MƯỜI.
Chế và bán trà Nam-việt, và Trà huê tại Thủ-đầu-một.

Nhân với bạn đồng-bang

Chúng tôi đặng vinh-hạnh mà hay tin rằng đồng-bang ta trong sáu tỉnh nay cũng đã đồng lòng để-xướng tuýc giao-thương-mãi với khách-trú mà vẫn hồi quyền lợi cho bản xứ. Các Châu-thành lớn nhỏ thấy đều chung vốn lập cuộc mà bán cũng nhau chẳng chịu đến tiệm khách-trú nữa; thật là một cơ-hội hạnh-phúc của dân-tộc ta vô cùng.

Ấy vậy tôi xin nhắc bạn đồng-bang ta trong mấy làng mây chơ và chơ nê có trường học nên đến nhà in Imprimerie de l'Union mà mua các thứ giấy viết mực, đó dùng về văn-phòng là hữu nhứt hạng mà bán ra cho đồng-bang ta dùng. Rồi đến khách-trú mà mua mất. Văn nhà in Union là một nhà in rất lớn tại Saigon, và lại của người Annam ta làm chủ, giá rẻ hơn các chỗ.

Đồng-bang ta hãy xem tiệm của M. Bùi-quang-Nho mà ngày nay đó sạp tại hạt Bentre đó là sạp đi trước của anh khi xưa mà bán đủ các thứ giấy viết mực và các thứ sổ, sách, thơ, tuồng, truyện chữ quốc-ngữ mà nên. Huống ngày nay là ngày của đồng-bang ta tuyệt giao với khách-trú, bình vực nhau mà làm tin thì lại càng dễ hơn ông Bùi-quang-Nho khi mới sáng tạo.

Ấy vậy mấy tiệm Anam ta đây đang lo lập ra nên gởi thư mà thương nghị với M. Nguyễn-văn Cửa, Rue Catinat 155, 157 Saigon, giá rẻ hơn các chỗ là có y giúp sức cho đồng-bang ta buôn bán mau thành vượng.

Kề các món hàng tại nhà in:
Papier pot blanc,
Papier réglé,
Cahier couronne,

XIN GÓI THƯ CHO TIỆM HIỆU: Toàn-Thành

28 phố hàng đũa 28 (Rue de la soie)

(Tonkin) HANOI

Mà mua các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ để bán, trông rất đẹp và rất nhả; giá lại hạ mà hàng lại chắc, dùng đặng lâu năm.

Nhieu này mới mở chi cốt lấy sự trăn thật làm đầu, không màng tới lợi lãi bao-làm; chỉ tính cho đủ tiền số phi mà thôi.

Quý ông quí bà có dùng đến hàng chi thì cứ gởi thư cho hiệu đó. Hàng gởi theo cách contour remboursement, còn như tiền cước gởi thì hiệu đó xin chịu; hoặc quí ông quí bà nào muốn coi hàng thì cứ gởi thư hỏi lấy hiệu (Echantillons).

Các thứ hàng như sau đây:

Lương, xuyên, the, lãnh, lụa, bông, quế, vân, địa, sồi, sa hột, the la cá, sa hột mè, lụa lông, sa bạc, lụa hạc (có đò), lụa nguyệt, lụa đỏ son, và lụa quân anh. v. v

- Crayons ordinaires,
- Crayons extra noirs,
- Craions couleurs,
- Règles,
- Boite de craie conique,
- Papier couleur,
- Papier parcheminé,
- Cahiers d'écritures « Plament » N° 1.2.3.4.
- Boites de plumes rondes N° 3.4.5,
- Gomme pour encrer,
- Gomme pour crayon... « Apis »,
- Encre noire en courtines,
- Encre noire en litres, 1/2 litre et 1/4 litre.
- Encre à tampon sans huile,
- Enveloppes petit format,
- Papier à lettre réglé,
- Porte-plumes,
- Papier buvard,
- Encre violette en poudre,
- Peutis carnets,
- Registre portrègè 2 mains
- Registre portrègè 3 mains
- Soulevé plus pour ecriter,
- Marble,
- Caroches pour... ang rabat,
- Crayons enca... 31,
- Crayons d'arçaises,
- Couleur en boîte,
- Enveloppes pour cartes de visite format 85,
- « format 48,
- Cahiers cartonnées régl. quadrillé,
- Cahiers... Godchaux N° 1.2.3.

- Gomme arabique,
- Écille, pelote de 50 grs,
- Épingles, boîte de 100 grs.
- Encre bleu h'ack « Stephens » 1/8 de litre,
- « « « 1/4 «
- « « « 1/2 «
- « « « le litre,
- Encre communicative violette 1/4 de litre
- « « « 1/2 «
- « « « le litre,
- Copie de lettre,
- Plumes métalliques.

HA-BUNG NAT-LAY
 DEM.
 Văn hóa và Văn
Hiệp hội Rồng
HAO-VINH Công-ty
 (Hãng Annam)
 146 bis Rue Lefebvre, Saigon
 ANNAM EXHIBITION

SOCIÉTÉ DES TABACS
 DE L'INDOCHINE
 (Đông-dương Tàn chấp Công-ty)
 Tư-bản 6.000.000 fr.

Chính sở Công-ty tại PARIS

Sở Cai-trị và công-xưởng tại HANOI

Đền-diện trồng thuốc lá tại **KIM-XUYỀN và VĂN-KHÉ**

Hiện có những thứ sau này gọi bán trong các hiệu :

XI-GÀ. NINA.
 Thuốc chữa vẩn!
COQ (Con gà) | **FAVORITES. METROPOLES**
 và vẩn
 và thuốc thuốc lá vẩn, chiếu khách, hiện
PAGODE (Cái chùa)

HOÀN CHẤT THUY
 (Thuốc nước Vichy)
VICHY
 PHÁP-QUỐC-TUYÊN
VICHY CÉLESTINS
 Trị bệnh đau đầu, nhức mắt, đau khớp, bệnh Phlegme và các bệnh khác.
VICHY GRANDE-GRILLE | Trị bệnh đau mắt và bệnh da.
VICHY HOPITAL | Trị bệnh thương hàn, trường nặng.
 Mọi sự chữa trị giá rẻ. Mọi sự mua phải chỉ cho đúng thứ nước nào mới đúng.
VICHY-ÉTAT | Điều trị
PASTILLES VICHY-ÉTAT | Mỗi hộp 10 viên, mỗi vỉ 5 vỉ, mỗi vỉ 2, 3 viên, mỗi vỉ 5 viên.
COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT | Dùng để chữa bệnh đau nước tiểu (Mật-tri-chất).

*Confite la Riège a
 Paris mille congratulations
 Saigon le 8 Décembre 1914*

Cách làm mau té tiền

Viết thơ cho hãng Annam, Hào-vĩnh Công-ty, 146 bis Rue Lefebvre biểu gởi contre-remboursement (cách tiền trao của lãnh nơi nhà dây thép một hộp một trăm ve đầu Essence de menthe, hiệu LÒ-tiền, tốt nhất trong cõi Đông-dương, giá là mười lăm đồng (15\$00) mà thôi. Về bạn là lại cho trong vòng quen lớn một ve hai cắt (0820) — mỗi ve lời 5 su, một trăm ve lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc!

Viết thơ đi, đừng bỏ qua dịp làm té tiền, uống lăm, Bận đầu lời ít sau lời nhiều, bán buôn quen thói, làm giàu chẳng bao lâu!

Chờ không! Hãy coi cho kỹ. — Kể từ ngày nay một trăm người nào gởi thơ đến mà mua đầu trước, hãng Annam Hào-vĩnh Công-ty sẽ vui lòng gởi cho không một kilo xà-bông mặt-xây thiết, hiệu ngựa một sừng. (La Licorne), tốt nhất trong cõi Đông-dương hay là một ve đầu thom Essence pour Lotion : Eau de Cologne, Quinine, foin coupé để làm đủ một lít các thứ dầu thơm ấy, tùy thích ai muốn thứ nào cũng được!

Hãy viết thơ mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm té tiền đồng lăm.

Hãng Annam, Hào-vĩnh & Co
 146 bis Rue Lefebvre Saigon,
 Kinh đồn.

CORDONNERIE-CHAPELLERIE TONKINOISE
 GRAVURE SUR MÉTAUX ET MAIBRES
NGUYỄN-CHÍ-HÒA
 SAIGON — 83, Rue Catinat, 83 — SAIGON

Tiệm đóng giày của tôi làm theo kiểu Langsa kim thời.

Tôi làm kỹ càng và thật tình bằng các thứ Da bên tây hết và tinh phải giá không mất, chứ không phải như chỗ khác làm pha Da-xứ mà bán rẻ.

Tôi có bán nhiều kiểu nón Casque thật nhẹ và chắc đẹp bằng Ní-zam bó Trắng và Vàng.

Tôi cũng có thợ giỏi khác Con-dám Bàng-dông chạm Mò-bia da Cẩm-thạch để mà.

Có sẵn Sách Mẫu (CATALÔ) để kiêu và các thứ màu da gởi đến cho Qui vị lựa.

BÁN-SỈ CÓ GIÁ RIÊNG.
 NGUYỄN-CHÍ-HÒA Kính mời.

PHẢI ĐÓNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
 THIẾT HIỆT LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
 Của ông thầy Y GUILLET

Từ năm mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đươg của ông thầy Y GUILLET lấy làm thuốc bổ trong những bệnh MŨY PHẪU, đau trong TỖ VỊ, đau NƠI TRÁI TIM, ĐAU GÂN, ĐAU MÌNH, NÉT VỎ DA, hoặc CHÓI NƯỚC, BÌNH KIẾT, GIÊM MỒ DAI, BÌNH CỎA, CHỖ CHÓC NGOẠI DA và bệnh có TRUNG LẠI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rái tên và rất hiệu nghiệm làm cho MUYẾT RA TINH HIỆT. Những bệnh gì bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì cũng nó hay lắm.

Đã bị thuốc trị đăm nào mà không có dấu bị tên PAUL GAGE thì chờ đơg.

LẠI CÓ MỘT THỨ THUỐC HOÀN XỔ như cũng rất trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của ông thầy Y GUILLET.

Được chế trở thuốc này là ông PAUL GAGE FIEB, một ông bác sĩ y học, người BÉLGIÊ SI-GERMAIN năm 1860 ở B. và ở THÉN YVRES.

VÀ TRUNG LẠI ĐƯỢC PHỤ ĐỒU CHẾ LẠI

CÓ MỘT NHÀ NÀY CÓ QUYỀN
TRUY MẬT CHO NHÀ ĐÓNG BUNG VÀ LÀN XE MÁY
TẠI THÀNH St-Étienne
 Mà thôi

M. F. MICHEL, CAUFFORT Successeur & đươg Catinat 83/86 SAIGON

Có bán BUNG đủ thứ và đủ kích. M. THUỐC ĐÀN, XE-MÁY, ĐÓNG-BỘ và đồ NỮ-TRANG. BỔ ĐỀ TẾT LẠI GIÁ RẺ

Lúc-Châu muốn mua vật gì thì xin đi thơ như vậy!
 M. F. MICHEL, CAUFFORT Successeur, 83 rue Catinat. — SAIGON

Saigon — Imp. de l'Union
 L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CUOA